

BELEIDSPLAN ANOEK NUYENS

GEGEVENS

Stichting Documentair Theater van theatermaker Anoek Nuyens

Adres: Christoffelkruidstraat 86 1032 LK Amsterdam

KvK nummer: 75070189

ANBI: aangevraagd

KORTE OMSCHRIJVING VAN DE THEATERMAKER EN/OF HET GEZELSCHAP

Toen ik klaar was met mijn middelbare school wist ik het zeker. Ik wilde conflictbemiddelaar worden. Ik zag voor me hoe ik in zaaltjes met op de achtergrond het geluid van airco precies op het juiste moment zou ingrijpen en zo de wereld een beetje beter kon maken. Als het je lukt, had ik geleerd, om iets een beetje beter te maken, hoe ellendig de situatie ook is, dan krijgt het perspectief en perspectief betekent hoop.

Het liep echter anders. Ik werd geen diplomaat, maar theatermaker. Dat ik ineens besloot van studie te wisselen had vooral te maken met een boek dat ik las. Dat was het boek *Van het kijken en van het schrijven* van de Vlaamse dramaturge Marianne van Kerkhoven. In dat boek beschrijft Van Kerkhoven het theater als levendige, politieke plek. Terwijl mij altijd was geleerd dat theater een representatie was van het verleden en ik op de middelbare school een oud Grieks drama naspeelde, beschreef zij het theater als hedendaagse ruimte waar je naartoe gaat om in aanraking te komen met politieke, toekomstige werelden en perspectieven. 'Het theater ligt in de stad en de stad ligt in de wereld en de wanden zijn van huid. Ze hebben poriën, ze ademen', aldus Van Kerkhoven.

Uiteindelijk ben ik naar Brussel verhuisd om bij Van Kerkhoven in de leer te gaan, daarna studeerde en werkte ik o.a. in Berlijn en Kinshasa en na nog wat omzwervingen kwam ik in Amsterdam terecht, waar ik woon en de afgelopen vijf jaar een van de vaste Frascati-makers was. Bij Frascati maakte ik vijf voorstellingen en volgde een aantal onderzoekstrajecten.

'Helder en betrokken verhaal over het goede doel.' ★★★★★ Het Parool over *Hulp*

'Anoek Nuyens stuurt je niet met niks naar huis.' ★★★★★ Theaterkrant over *Hulp*

Mijn eerste voorstelling *Hulp* was een solo die ik zelf speelde. Een voorstelling over de zin en onzin van ontwikkelingssamenwerking en de betekenis van goed doen en medemenselijkheid in de 21ste eeuw. Ik heb deze voorstelling zo'n zestig keer gespeeld. In theaters, maar ook erbuiten; voor politieke partijen zoals GroenLinks en D66, bedrijven als Unilever en verschillende ngo's. Na de voorstelling ging ik in gesprek met het publiek en van die ervaringen maakte ik uiteindelijk de lecture-performance *Zwijgend Pamflet*, een verslag van mijn ontmoetingen en verlangen naar een nieuw verhaal over medemenselijkheid in de 21ste eeuw. *Hulp (Aid)* was ook internationaal te zien.

'Slim en treffend.' ★★★★★ Theaterkrant over *Zwijgend Pamflet*

Tenzij je een beter plan hebt, Foto: Anna van Kooij

Daarna volgde in 2017 *Tenzij je een beter plan hebt* die ik samen met Rebekka de Wit maakte. Een voorstelling over klimaatverandering en het conflict tussen menselijk

eigenbelang en het belang van de planeet. In 2019 maakte ik opnieuw een solo. *Pronk*, een voorstelling over de oud-politicus en wereldverbeteraar Jan Pronk. Op basis van gesprekken die ik al jaren met hem voer, stelde ik mezelf de vraag hoe het kan dat het ooit zo succesvolle linkse verhaal van de sociaal-democratie zo in verval is geraakt. Na de voorstelling maakte ik op verzoek van De Correspondent ook een driedelige podcast over Jan Pronk.

'Een kleine voorstelling die een grote impact kan hebben.' De Groene Amsterdammer over de voorstelling *Pronk*

'Meeslepende podcast over oud-minister Pronk laat je niet (helemaal) somber achter.' Trouw over podcast *Pronk*

Pronk, 3-delige podcast van De Correspondent

Ik sloot mijn periode bij Frascati Theater af met een groots project waar ik samen met Rebekka de Wit drie jaar aan werkte. In *De zaak Shell*, die nog steeds speelt en volgend jaar aan een internationale tournee gaat beginnen, komen alle hoofdrolspelers uit de klimaatcrisis aan het woord. Allemaal houden ze een ultiem pleidooi waarom niet zij, maar een andere partij schuldig is aan het veroorzaken van klimaatverandering.

'Een groot, beladen onderwerp toegankelijk gemaakt: De Zaak Shell doet het' ★★★★★
De Volkskrant

'Nuyens en De Wit maken haarfijn inzichtelijk hoe de klimaatcrisis op dit moment vooral een verantwoordelijkheids crisis is.' ★★★★★ NRC

De zaak Shell foto: Karin Jonkers

De zaak Shell is gebaseerd op een lopende rechtszaak die door de ngo Milieudefensie is aangespannen tegen Shell en de vraag stelt wie er verantwoordelijk is voor wat in de klimaatcrisis. Om daarop antwoord te krijgen, bezochten we aandeelhoudersvergaderingen van Shell, lazen klimaatakkoorden en rapporten, liepen mee in klimaatdemonstraties. Uiteindelijk schreven we voor alle hoofdrolspelers - de overheid, de consument, de burger, Shell, toekomstige generaties, een ultiem pleidooi. Waarom doen ze wat ze doen? En waarom vinden zij dat ze niet schuldig zijn aan de gevolgen van klimaatverandering, maar wijzen ze vooral naar elkaar?

'Documentair theater van het allerhoogste niveau' ★★★★★ Scènes

De zaak Shell foto: Karin Jonkers

OMSCHRIJVING ARTISTIEK PLAN INCLUSIEF PLANNING VAN DE PRESENTATIES/PRODUCTIE

In mijn ontwikkeling als maker wil ik me in de periode van juni 2022 tot en met mei 2024 richten op drie verschillende gebieden. Allereerst wil ik de weg die ik ingeslagen ben met mijn voorstelling *De zaak Shell* verder doorzetten. In de genoemde periode wil ik daarom twee werken maken die gelieerd zijn aan *De zaak Shell: Het Shell Museum* en *Tata*. Een tweede doel is om mijn publieksbereik uit te breiden van nationaal naar internationaal. Er liggen veel kansen in met name Duitsland en Engeland die ik wil bestendigen. Tot slot wil ik mezelf op zakelijk en organisatorisch vlak doorontwikkelen. Ik wil een professionele volgende stap zetten van productiehuis naar volwassen zelfstandige praktijk.

Met deze aanvraag vragen wij een bijdrage voor drie ontwikkelingstrajecten voor de komende twee jaar. De drie projecten zijn 1) Het opzetten van een zelfstandige makerspraktijk 2) Onderzoek Shell Museum en onderzoek TATA en 3) Internationalisering.

1. Van productiehuis naar zelfstandige praktijk

De afgelopen vijf jaar was ik een van de vaste makers bij Frascati Theater. Ik kreeg er de ruimte en het vertrouwen om mijn eigen artistieke signatuur te ontwikkelen. Nu sta ik op

eigen benen en wil ik me niet alleen op artistiek gebied, maar ook op zakelijk en organisatorisch vlak verder ontplooien.

Dat doe ik door een eigen structuur rond mijn werk op te zetten, die ik de komende tijd met Lene Grooten en Marc Meijer ga vormgeven. Marc Meijer is oprichter en directeur van OZCAR, een nieuw model in de podiumkunsten dat breekt met het traditionele model waarbij een gezelschap een zakelijk leider vast in dienst neemt. OZCAR biedt zakelijke dienstverlening aan, waarbij continuïteit gewaarborgd wordt. Het brengt makers in contact met een groot netwerk van zakelijk leiders die samen een bereik hebben dat de theatersector overstijgt. Lene Grooten is naast zakelijk leider al meer dan tien jaar actief in de politiek, waardoor zij de taal spreekt van politiek en lobby. Zij is verantwoordelijk voor het bedenken van de juiste verbindingen en strategieën vanuit mijn werk met de samenleving. Door haar vroegere werk bij de vakbond en als adviseur heeft ze een groot maatschappelijk netwerk.

Daarnaast ben ik ook een organisatorische samenwerking aangegaan met het performanceduo Boogaardt/VanderSchoot. We maken andersoortig werk en blijven onze eigen werken los van elkaar produceren en maken, maar delen het verlangen om te zoeken naar nieuwe vormen van (zelf)organisatie en structuren. Op praktisch vlak delen we een kantoor, een bestuur en werken we allebei samen met Grooten en Meijer. Op inhoudelijk vlak delen we de wens om de podiumkunsten duurzamer, rechtvaardiger en inclusiever te maken. We willen daarom nadenken hoe we vanuit de fair practice code de komende tijd een makershuis kunnen ontwikkelen waar zich meer makers bij kunnen aansluiten. Om hiermee een start te kunnen maken, hebben wij een aanvraag gedaan bij regeling Innovatielabs.

In 2015 was ik een van de initiatiefnemers van het opstellen van een nieuwe code voor de podiumkunsten. Sinds 2019 is de Fair Practice Code een van de belangrijkste instrumenten voor instellingen en overheden om de positie van makers in de cultuursector te toetsen, te verbeteren en te versterken. Dat begint bij een eerlijke beloning voor hun werk, maar gaat ook over een veilige werkomgeving en eerlijke kansen voor iedereen: Fair Pay, Fair Share en Fair Chain. In de podiumkunsten kijken makers en instellingen nu vooral hoe zij eraan kunnen 'voldoen'. Hoe passen ze de waarden toe binnen hun bestaande structuren, hoe sluiten die waarden aan bij hun makersprofiel of -identiteit?

Ik wil dit omdraaien door de waarden als startpunt te hanteren. De vijf kernwaarden van de Fair Practice Code solidariteit, transparantie, duurzaamheid, diversiteit en vertrouwen zijn de pijlers voor ons gedroomde Fair Practice Makershuis. De organisatie krijgt vorm door ze radicaal toe te passen, vanaf het allereerste begin. De waarden bepalen hoe we het proces en daarmee ook het werk vormgeven.

Niet in hokjes denken

Dat de condities rondom het kunstwerk bepalend zijn voor de vorm en inhoud van het kunstwerk zelf, heb ik ervaren toen ik begon met theatermaken. Ik merkte dat de gangbare

manier van theatermaken, namelijk een concept verzinnen zes weken repeteren en dan premiere, niet de juiste structuur was voor mijn werk. In mijn werk ligt het zwaartepunt en de focus op onderzoek doen, schrijven en co-creatie.

Ik neem graag de tijd voor mijn werk en doe onderzoek dat schuurt tegen de onderzoeksjournalistiek. Juist omdat mijn werk over actuele, maatschappelijke kwesties gaat is het van belang dat je vergaand onderzoek doet om de heersende opvattingen te ontstijgen. Dat aspect wordt vaak geroemd in mijn werk. Onlangs nog, toen ik de regieprijs ontving van de jury van het Nederlands Theater Festival voor *De zaak Shell*. 'Dit werk laat zien', stond er onder andere in het juryrapport, 'dat je met kunst het publieke discours in de media kan ontstijgen.'

De paradox is dat mijn werk opgepikt wordt door het scherpe, onderzoeksmatige karakter, maar dat er bij overheidssubsidies geen ruimte bestaat om een langdurig onderzoekstraject financieel te ondersteunen. Bij Frascati liep ik daar ook al tegenaan, maar die konden dat ondervangen doordat ze een Bis-gezelschap waren en intern met gelden konden schuiven. Als zelfstandige maker blijkt het echter veel moeilijker om mijn werkwijze te financieren. Deze werkwijze en het materiaal dat dit oplevert, zorgt er ook voor dat de uitingsvormen kunnen verschillen en duurzamer zijn dan alleen een voorstelling die een paar maanden speelt en klaar. Zo maakte ik van de voorstelling *Pronk* ook een podcastserie en werd de voorstelling *De zaak Shell* verfilmd voor de NPO en ontwikkelden we een uitgebreid lespakket dat op middelbare scholen en Hogescholen door heel Nederland wordt afgenomen.

Een ander element dat mijn werk typeert, is dat het hybride is. Ik ben geen klassiek autonome maker die zich terugtrekt en vanuit de studio werkt. Ik trek erop uit, de wereld in, werk samen met maatschappelijke partners, interview politici, sociologen, wetenschappers. Daardoor kom ik op bijzondere plekken terecht en verbinden mensen zich dusdanig met mijn werk dat ik vaak achteraf wordt uitgenodigd om speciaal voor hun afdeling of organisatie te komen spelen. Zo speelde ik *Hulp* en *Pronk* voor het Ministerie van Buitenlandse Zaken, *De zaak Shell* voor de top van de Sligro en zijn we in het nieuwe jaar welkom om *De zaak Shell* te komen spelen op het hoofdkantoor van Royal Dutch Shell.

Het co-creëren levert inspiratie en inzicht op, maar vraagt om een andere makerspraktijk. De inhoud en de ontmoetingen staan centraal en bepalen mede de vorm. En dat is niet altijd alleen maar theater, maar kan ook een film zijn of een boek, een podcast of bijvoorbeeld een deepfake video van Mark Rutte die ik samen met Jelmer Mommers en Rebekka de Wit maakte voor *De Correspondent* en 1 miljoen keer werd bekeken.